

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Маруся Василева Станчева – Линкова
член на научно жури за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
по докторска програма „Икономика и управление (Аграрна икономика)“

Изготвил становището: доц. д-р Маруся Василева Станчева – Линкова, член на научно жури, съгласно заповед № 383/02.05.2018 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов

Автор на дисертационния труд: Милена Тодорова Тодорова, задочен докторант по докторска програма „Икономика и управление (Аграрна икономика)“ в катедра „Аграрна икономика“, СА „Д. А. Ценов“-Свищов

Тема на дисертационния труд: „Регулативни въздействия върху развитието на агробизнеса в България“

I. Общо представяне на дисертационния труд

1. обем

Представеният дисертационен труд е от 176 с., структуриран в три глави, увод, заключение, ползвани 121 литературни източници, 37 фигури и 29 таблици, 2 приложения.

2. структура

Предложена е структура с логическа обвързаност между отделните части на разработката, която е предпоставка за задълбочено анализиране на проблемите при регулирането и стимулирането на условията за агробизнес в България.

3. предмет

В дисертационния труд подходящо са дефинирани изследователската теза, целта, задачите, предметът и обектът на изследване.

4. литература

В разработката са използвани 121 литературни източника, от които 10 нормативни документа, 46 интернет източници на официални публични и научни институции, 54 български и 11 чуждестранни автори. Използваните източници коректно са посочени в текста с APA стандарт и е генериран списък с библиографията.

5. приложения.

В приложенията на дисертационния труд са включени: Приложение 1: Анкетна карта, на основата на която е осъществен SWOT-анализа на агробизнеса на с. 69-70; Приложение 2: Стъпки за включване на нов оператор в системата за контрол на МЗХГ, с оглед прилагането на модела за съвместно производство на пшеница на с. 110-111.

II. Преценка за формата и съдържанието на дисертационния труд

1. Преценка на актуалността и значимостта на изследвания проблем в дисертацията

Регулативните въздействия върху развитието на агробизнеса са актуален и значим за изследване проблем, тъй като променят условията за икономическа активност в момента, но изискват период от време, за да се проявят резултатите от техните въздействия. Актуалността на разработката произтича от основните предизвикателства пред селското стопанство. От една страна в световен мащаб се задълбочава продоволствения проблем, което извества баланса „количествокачество“ при селскостопанското производство. От друга страна нараства потребителското търсене на здравословни и биологично чисти храни, което осигурява приемаческа ниша за развитие и разширяване на биологичните земеделски стопанства. Между тези предизвикателства стоят регулативните инструменти на националната и европейската аграрна политика.

В представената разработка се съдържат резултати, представляващи научни и научно-приложни приноси, като се демонстрира добро познаване на условията и факторите, обуславящи функционирането и развитието на селското стопанство, както и на институционалната и правната рамка за регулиране на агробизнеса в България.

2. Преценка на езика, обема и инструментариума на дисертационния труд

В дисертационния труд е използван научен стил на изразяване, показващ добрата теоретична подготовка на докторанта по изследвания проблем. Солучливо са синтезирани в таблици и графики европейските и националните нормативни документи, институционалната рамка, стандартите, регламентиращи развитието на агробизнеса и връзката на селското стопанство с останалите сектори на икономиката (с. 14, 18, 22, 27 и 28). Демонстрирана е аргументирана авторова позиция относно:

- алтернативните стратегии за развитие на агробизнеса в България, изведени на основата на SWOT анализ (с. 53-61);
- аргументи за увеличаване производството на биопшеница (с. 66);
- предложен модел за комбинирано отглеждане на пшеница – конвенционално и биологично, в зависимост от големината на стопанствата (с. 67-78);
- сценарии за комбинирано отглеждане на пшеница при различни нива на субсидиране (с. 105-114);
- изводи и препоръки към заинтересовани страни (с. 114 и 115).

В антетката на таблица 1.1 на с. 9, изменението е посочено за 2011/2012; 2012/2013; 2013/2014, независимо че в текста правилно е описан начина за изчисляване изменението на даден показател като отношение между стойностите му през текущата година и предходната/базисната година. Таблица 1.6. и Фигура 1.7. Изменения на основни закони в сектор земеделие за период 01.01.2007–01.01.2017 г. отразяват една и съща информация. На с. 21-24 не е показана връзката

между Национална стратегия за устойчиво развитие на земеделието в България в периода 2014 – 2020 г. и поставената изследователска теза.

В разработката са използвани разнообразни методи за научно изследване: общо научни, статистически и икономически методи за анализ – индексен и факторен анализ, SWOT анализ, контент анализ, многокритериален анализ, метод на сценариите, метод Делфи. Използвани са аналитични инструменти – анализ и обобщение на литература, дълбочинно интервю.

3. Преценка на автореферата

Авторефератът напълно и точно отговаря на структурата и съдържанието на дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Научно-приложните приноси на дисертационния труд правилно са отразени в справката за приносите. По-ниското ниво на новост на застъпените в дисертацията научни идеи се компенсира от практико приложния характер на постигнатите резултати от разработката.

1. Дообогатяват се научните знания относно регулативните въздействия върху агробизнеса чрез критичен анализ, обобщаване и нова насоченост на основните теоретични постановки. Извършен е SWOT анализ чрез допитване до експерти по утвърдения метод Делфи, посредством което се разкриват определящите външни фактори и вътрешни характеристики за развитие на агробизнеса в България.

2. На основата на предложенията от докторантката модел за съвместно отглеждане на пшеница – по конвенционален и биологичен начин, са разработени и обосновани сценарии за бъдещо развитие на съвместното земеделие в България.

Научно-приложните приноси на дисертационния труд са популяризирани в публикациите на докторантката (2 статьи и 2 доклада от участия в научно-практически конференции) и презентирани на научни форуми.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Нямам съществени препоръки и въпроси по дисертационния труд.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Представеният дисертационен труд има завършеност и качества на задълбочено научно изследване на актуален проблем относно регулативните въздействия върху агробизнеса. Разработката отговаря на изискванията за придобиване на образователно-научна степен „Доктор“. На основата на горепосоченото, давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам присъждане на образователно-научна степен „Доктор“ по докторска програма „Икономика и управление (Аграрна икономика)“ на Милена Тодорова.

31.05.2018 г.

Член на научно жури: ...
/доц. д-р М. Линкова/